

Σχολεία

Η προσχολική και η πρωτοβάθμια εκπαίδευση είναι αρμοδιότητα της Τ.Α. σε όλες σχεδόν τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στη χώρα μας η Τ.Α. έχει αναλάβει τα λειτουργικά έξοδα των σχολείων, τη συντήρηση και επισκευή τους, καθώς επίσης και το κόστος μισθοδοσίας των σχολικών φυλάκων και των σχολικών τροχονόμων.

Η χρηματοδότηση των υπηρεσιών αυτών προέρχεται από τους Κ.Α.Π. και τη Σ.Α.Τ.Α.

Σημαντική πρόκληση για την Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. ήταν μεν η επικαιροποίηση του συστήματος κατανομής, αλλά και η δημιουργία ενός σύγχρονου και διαφανούς τρόπου κατανομής των σχετικών επιχορηγήσεων, με κριτήρια αντικειμενικά και εκ των προτέρων γνωστά.

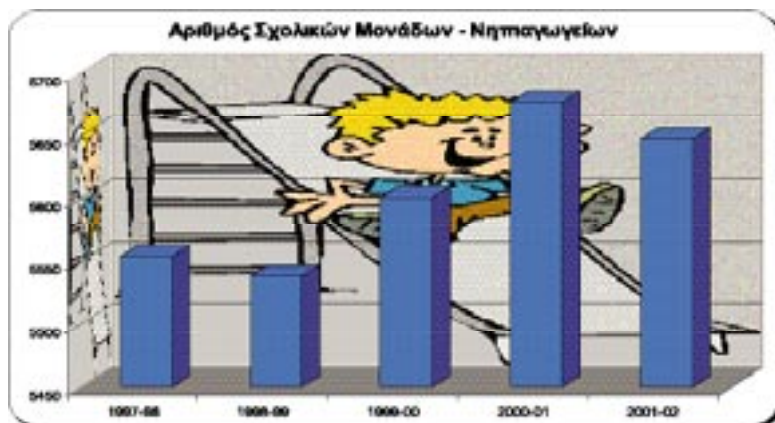
Η μελέτη ανατέθηκε στην Ε.Ε.Τ.Α.Α., που σε συνεργασία με το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας δημιούργησαν σχετική βάση δεδομένων σε επίπεδο Ο.Τ.Α.

Τα στοιχεία που συλλέχθηκαν είναι πολύ ενδιαφέροντα και αποτελούν τη βάση της παρουσίασης που ακολουθεί.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες οφείλονται στους Γιάννη Γούπιο, διευθυντή της Ε.Ε.Τ.Α.Α., και Τάσο Σαπουνάκη, συνεργάτη της Ε.Ε.Τ.Α.Α., για την πολύτιμη συνεργασία τους.

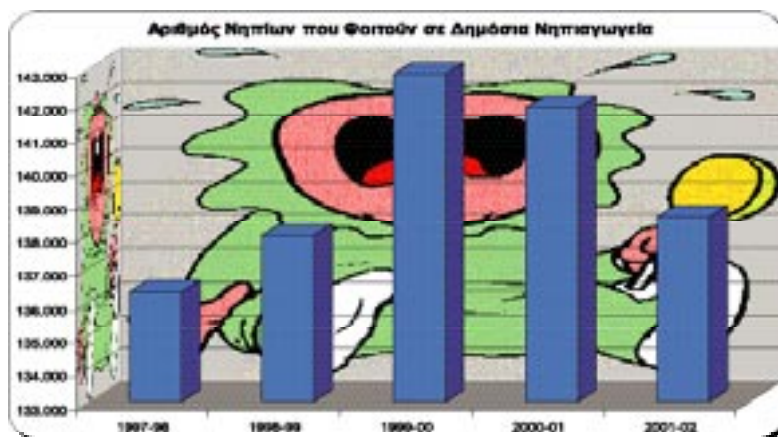

Η δομή και η λειτουργία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ρυθμίστηκαν με το Νόμο 1566/1985, στον οποίο αναφέρεται ότι η προσχολική αγωγή εντάσσεται στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση και μεγάλο μέρος της λειτουργίας της ακολουθεί τις ίδιες νομοθετικές ρυθμίσεις που ισχύουν για το δημοτικό σχολείο. Ειδικότερα, η προσχολική αγωγή παρέχεται σε νηπιαγωγεία που λειτουργούν είτε ανεξάρτητα, είτε εντάσσονται σε παιδικά κέντρα, τα οποία λειτουργούν μαζί με παιδικούς σταθμούς. Η φοίτηση στα νηπιαγωγεία είναι διετής και παρέχεται δωρεάν. Τα νηπιαγωγεία είναι μονοθέσια και διθέσια. Μονοθέσια είναι εκείνα στα οποία φοιτούν από επτά (7) έως τριάντα (30) νήπια και διθέσια εκείνα στα οποία φοιτούν από 31 έως 60 νήπια.

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται αύξηση των προσχολικών μονάδων.

Στα μονοθέσια νηπιαγωγεία που λειτουργούν με μία νηπιαγωγό, υποχρεωτικά συνυπάρχουν όλα τα νήπια και των δύο ηλικιών στο μοναδικό τμήμα - τάξη. Σε αυτή την περίπτωση καταβάλλεται προσπάθεια, ώστε οι δραστηριότητες να διαφοροποιούνται τόσο ως προς το ρυθμό, όσο και ως προς το βαθμό δυσχέρειας προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες που προκύπτουν από τις ιδιαιτερότητες των νηπίων. Στα διθέσια νηπιαγωγεία και κυρίως στα αστικά κέντρα καταβάλλεται προσπάθεια, ύστερα από συνεννόηση των νηπιαγωγών, να δημιουργούνται τμήματα με βάση την ηλικία (τμήματα νηπίων ηλικίας 4-5 ετών και τμήματα νηπίων ηλικίας 5-6 ετών).

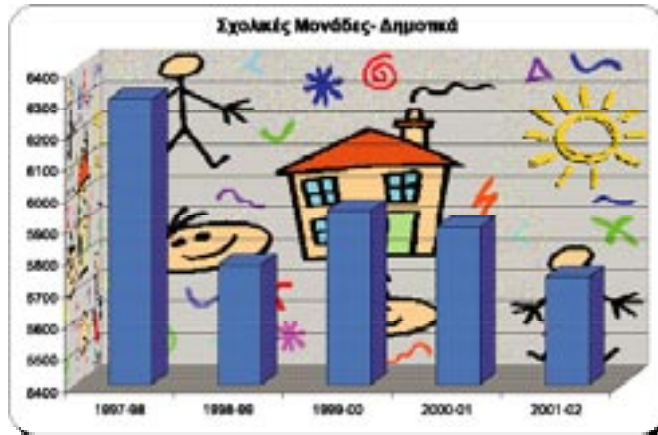
Θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η σχέση εκπαιδευτικού νηπιαγωγών / νηπίων χρόνο με το χρόνο βελτιώνεται. Το ακαδημαϊκό έτος 1997-98 η σχέση αυτή ήταν 1:16, ενώ το ακαδημαϊκό έτος 2001-02 η αντίστοιχη σχέση διαμορφώθηκε στο 1:14.

Όπως προκύπτει και από το παραπάνω γράφημα η βελτίωση της σχέσης νηπιαγωγών / νηπίων οφείλεται στη μεγάλη αύξηση της απασχόλησης νηπιαγωγών στα δημόσια νηπιαγωγεία.

Η δομή και λειτουργία της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης ρυθμίστηκαν με το Ν.1566/85. Με το νόμο αυτό ολοκληρώθηκε το θεσμικό πλαίσιο όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης (βλέπε και Ν.1268/82 και 1404/83). Αυτό το νομοθετικό πλαίσιο συμπληρώθηκε με μεταγενέστερους νόμους και προεδρικά διατάγματα, οι κυριότεροι από τους οποίους είναι :

- Ο Ν.2327/95 με τον οποίο θεσμοθετήθηκαν το Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας (Ε.ΣΥ.Π.), το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας (Κ.Ε.Ε.), το Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων (Ι.Δ.Ε.Κ.Ε.) και τα Μορφωτικά Κέντρα Στήριξης της Εκπαίδευσης (ΜΟ.ΚΕ.ΣΕ.) Ο νόμος αυτός επιχειρεί ένα ουσιαστικό βήμα προς την αποκέντρωση της εκπαίδευσης. Πολλές διατάξεις του όμως δεν έχουν ακόμα υλοποιηθεί.
- Ο Ν.2341/95 που αναφέρεται στην εκπαίδευση της μουσουλμανικής μειονότητας
- Ο Ν.2525/97 με τον οποίο καθιερώνεται το ολόημερο δημοτικό σχολείο κ.α.

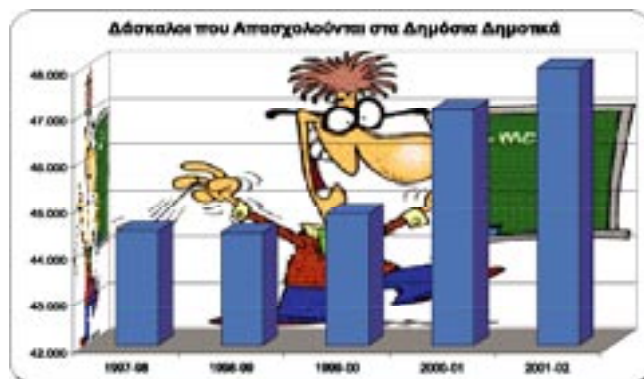

Οι σχολικές μονάδες στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση δείχνουν να μειώνονται.

Το γεγονός του περιορισμού των σχολικών μονάδων στη πρωτοβάθμια εκπαίδευση θα πρέπει να αποδοθεί στο δημογραφικό πρόβλημα της χώρας και γενικότερα στην έλλειψη μαθητών στα δημόσια σχολεία.

Η μείωση όμως των μαθητών ακολουθήθηκε από αύξηση του αριθμού των δασκάλων με αποτέλεσμα η σχέση δασκάλων / μαθητών την πενταετία 1997-2002, να αλλάξει από 1:14 σε 1:12.

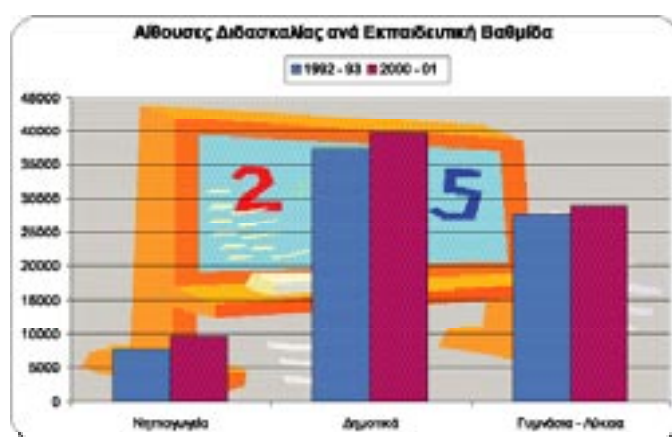
Στο χώρο της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης οι ισχύουσες διατάξεις είναι διάσπαρτες σε ένα πλήθος νομοθετημάτων, η έκδοση των οποίων εκτείνεται από το 1955 μέχρι και σήμερα. Οι βασικές ωστόσο διατάξεις που διέπουν σήμερα τη λειτουργία της, είναι αυτές των νόμων 1566/85, 2525/97 2640/98 και των Π.Δ. 86/01 και 26/02.

Η Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση παρέχεται σε δύο επάλληλους κύκλους. Ο πρώτος κύκλος περιλαμβάνει τα Γυμνάσια και ο δεύτερος τα Ενιαία Λύκεια και τα Τεχνικά - Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια.

Στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση παρατηρείται μία μεγαλύτερη τάση μείωσης των μαθητών από ότι στην πρωτοβάθμια. Με την αύξηση των εκπαιδευτικών η σχέση εκπαιδευτικών / μαθητών το 2002, ανήλθε στο 1:9.

Από το 1993 έως το 2001 έχει μειωθεί σημαντικά η αναλογία μαθητών / αιθουσών, καθώς ο αριθμός των διαθέσιμων αιθουσών αυξάνεται, ενώ ο αριθμός των μαθητών μειώνεται.

Όπως προκύπτει από το παραπάνω γράφημα, η αύξηση των αιθουσών διδασκαλίας αφορά σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης.

Η Τ.Α. χρηματοδοτεί τη λειτουργία και την συντήρηση- επισκευή των σχολικών μονάδων.

Επιχορηγήσεις της Τ.Α. στα σχολεία

Έτος	Δράση	Πηγή	Ποσό	Κ.Α.Π. - Σ.Α.Τ.Α.	%
2001	Επισκευή - συντήρηση	Σ.Α.Τ.Α.	58.694.057	557.593.544	10,50%
2002	Επισκευή - συντήρηση	Σ.Α.Τ.Α.	58.694.057	630.961.115	9,30%
2003	Επισκευή - συντήρηση	Σ.Α.Τ.Α.	58.694.057	750.000.000	7,80%
2004	Επισκευή - συντήρηση	Σ.Α.Τ.Α.	60.000.000	800.000.000	7,50%
Μέσος όρος Επισκευή - συντήρηση		-	59.020.543	684.638.665	8,60%
1993	Λειτουργικές δαπάνες	Κ.Α.Π.	39.559.795	407.923.698	9,70%
1994	Λειτουργικές δαπάνες	Κ.Α.Π.	40.029.347	418.972.854	9,60%
1995	Λειτουργικές δαπάνες	Κ.Α.Π.	48.155.539	488.886.280	9,90%
1996	Λειτουργικές δαπάνες	Κ.Α.Π.	61.523.111	616.786.500	10,00%
1997	Λειτουργικές δαπάνες	Κ.Α.Π.	72.545.855	705.487.894	10,30%
1998	Λειτουργικές δαπάνες	Κ.Α.Π.	84.167.278	804.108.584	10,50%
1999	Λειτουργικές δαπάνες	Κ.Α.Π.	92.763.023	986.353.632	9,40%
2000	Λειτουργικές δαπάνες	Κ.Α.Π.	96.845.194	1.134.479.824	8,50%
2001	Λειτουργικές δαπάνες	Κ.Α.Π.	111.519.709	1.423.330.888	7,80%
2002	Λειτουργικές δαπάνες	Κ.Α.Π.	120.000.000	1.467.351.430	8,20%
2003	Λειτουργικές δαπάνες	Κ.Α.Π.	126.000.000	1.540.000.000	8,20%
2004	Λειτουργικές δαπάνες	Κ.Α.Π.	150.000.000	1.795.000.000	8,40%
Μέσος όρος Λειτουργικές δαπάνες		-	77.168.293	982.390.132	7,90%
2002	Σχολικοί τροχονόμοι	Κ.Α.Π.	2.934.703	1.467.351.430	0,20%
2003	Σχολικοί τροχονόμοι	Κ.Α.Π.	2.200.000	1.540.000.000	0,10%
2004	Σχολικοί τροχονόμοι	Κ.Α.Π.	3.000.000	1.795.000.000	0,20%
Μέσος όρος Σχολικοί τροχονόμοι		-	2.711.568	1.600.783.810	0,20%
2000	Φύλακες σχολείων	Κ.Α.Π.	2.934.703	1.134.479.824	0,30%
2001	Φύλακες σχολείων	Κ.Α.Π.	2.934.703	1.423.330.888	0,20%
2002	Φύλακες σχολείων	Κ.Α.Π.	2.934.703	1.467.351.430	0,20%
2003	Φύλακες σχολείων	Κ.Α.Π.	30.000.000	1.540.000.000	1,90%
2004	Φύλακες σχολείων	Κ.Α.Π.	30.000.000	1.795.000.000	1,70%
Μέσος όρος Φύλακες σχολείων		-	13.760.822	1.472.032.428	0,90%

Ο παρακάτω πίνακας αφορά στην ταξινόμηση των Ο.Τ.Α. με βάση τον αριθμό των σχολείων που λειτουργούν στην περιοχή τους, ορίζουν τις σχολικές τους επιτροπές και καλύπτουν τις λειτουργικές τους δαπάνες. Παρατηρούνται τα εξής:

- Στο 3,6% των Ο.Τ.Α. - τριάντα κοινότητες και επτά δήμοι – δε λειτουργεί κανένα σχολείο. Στο ένα τέταρτο των Ο.Τ.Α. λειτουργούν από ένα έως πέντε σχολεία, των οποίων ο αριθμός φθάνει τα 847, το 5,6% δηλαδή του συνόλου.
- Σε οκτώ μεγάλες πόλεις λειτουργούν πάνω από 100 σχολεία κάθε βαθμίδα και κατηγορίας, με το δήμο Αθηναίων να συγκεντρώνει το μεγαλύτερο αριθμό (469). Στους δήμους αυτούς λειτουργούν συνολικά 1.703 σχολεία, το 11,3% δηλαδή του συνόλου.
- Σε 648 Ο.Τ.Α. (63%) λειτουργούν από έξι έως τριάντα σχολεία, των οποίων ο αριθμός φθάνει τα 8.024, το 53,4% δηλαδή του συνόλου.
- Στους υπόλοιπους 85 Ο.Τ.Α., λειτουργούν πολλά σχολεία (31 έως 96), ενώ τριπλασιάζονται στην τελευταία ομάδα (81 έως 96), η οποία περιλαμβάνει οκτώ δήμους.

Το σύνολο των σχολείων ανέρχεται σε 15.033 μονάδες.

Αριθμός σχολείων ανά Ο.Τ.Α.

Αριθμός Ο.Τ.Α.	Τάξεις μεγέθους σχολείων	Σύνολα σχολείων	% Σχολείων	% Ο.Τ.Α.
37	0	0	0,00%	3,60%
253	1 - Μαΐ	847	5,60%	24,50%
326	6 - Οκτ	2.580	17,20%	31,60%
163	Νοε - 15	2.099	14,00%	15,80%
85	16 - 20	1.518	10,10%	8,20%
74	21 - 30	1.827	12,20%	7,20%
34	31 - 40	1.212	8,10%	3,30%
26	42 - 59	1.334	8,90%	2,50%
17	61 - 80	1.212	8,10%	1,60%
Λαμία, Καλλιθέα, Σέρρες, Αγρίνιο, Δράμα, Καρδίτσα, Βόλος, Τρίκαλα	81 - 96	701	4,70%	0,80%
Ιωάννινα	108	108	0,70%	0,10%
Περιστερί	139	139	0,90%	0,10%
Λάρισα	144	144	1,00%	0,10%
Πειραιάς	158	158	1,10%	0,10%
Ηράκλειο	177	177	1,20%	0,10%
Πάτρα	211	211	1,40%	0,10%
Θεσσαλονίκη	297	297	2,00%	0,10%
Αθήνα	469	469	3,10%	0,10%
Σύνολο Ο.Τ.Α. : 1031		15.033	100%	100%

Στον επόμενο πίνακα καταγράφεται ο αριθμός των μαθητών ανά Ο.Τ.Α., από τους οποίους εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό τόσο ο αριθμός των τμημάτων και των αιθουσών, όσο και ο αριθμός των εκπαιδευτικών. Παρατηρούνται τα εξής :

- Σε 153 Ο.Τ.Α. (15%) οι μαθητές των σχολείων τους δεν υπερβαίνουν τα 100 άτομα και αθροιστικά φθάνουν το 0,5% του συνόλου.
- Οι μεγαλύτερες συγκεντρώσεις παρατηρούνται στους Ο.Τ.Α. με 2.000 έως 10.000 μαθητές. Συγκεκριμένα σε 124 Ο.Τ.Α., (12,5%), ο μαθητικός πληθυσμός καλύπτει το 40% του συνολικού.
- Επτά δήμοι (Περιστέρι, Λάρισα, Πειραιάς, Ηράκλειο, Πάτρα, Θεσσαλονίκη, Αθήνα), συγκεντρώνουν πάνω από 16% του μαθητικού πληθυσμού.

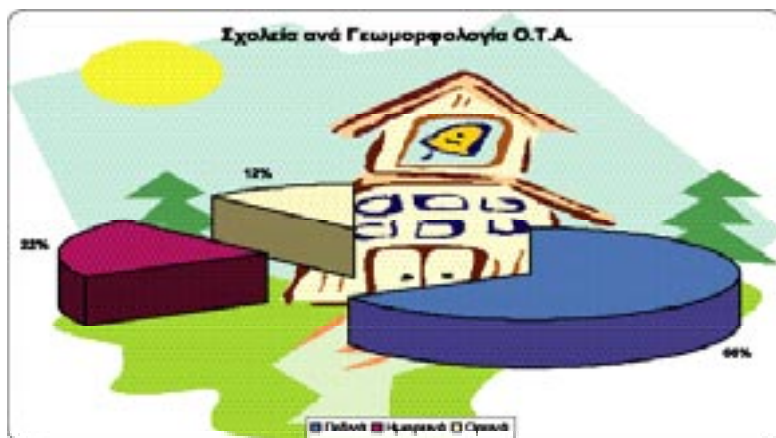
Το σύνολο του μαθητικού πληθυσμού το σχολικό έτος 2003 - 2004 προσέγγισε το ένα εκατομμύριο τετρακόσιες πέντε χιλιάδες άτομα (1.405.218). Η μεγάλη τους πλειοψηφία, (70%), συγκεντρώνεται στο 15% των Ο.Τ.Α. με μαθητικό πληθυσμό πάνω από 2.000 άτομα. Από την άλλη πλευρά, το 2% των μαθητών καταγράφεται στο 28% των Ο.Τ.Α. με μαθητικό πληθυσμό έως 200 άτομα.

Μαθητές ανά τάξεις

Ο.Τ.Α.	Μαθητές τάξεις μεγέθους	Σύνολα μαθητών	% Μαθητών	% Ο.Τ.Α.
43	1αν - 20	410	0,03%	4,30%
45	21 - 50	1.568	0,11%	4,50%
65	51 - 100	4.760	0,34%	6,50%
129	101 - 200	19.257	1,37%	13,00%
258	201 - 500	87.780	6,25%	26,00%
112	501 - 750	68.894	4,90%	11,30%
72	751 - 1000	62.363	4,44%	7,20%
88	1001 - 1500	108.484	7,72%	8,90%
33	1501 - 2000	57.616	4,10%	3,30%
81	2001 - 5000	251.028	17,86%	8,10%
43	5000 - 10000	308.585	21,96%	4,30%
18	10001 - 20000	205.053	14,59%	1,80%
Περιστέρι, Λάρισα, Πειραιάς, Ηράκλειο, Πάτρα	20001-30000	119.084	8,47%	0,50%
Θεσσαλονίκη	-	43.735	3,11%	0,10%
Αθήνα	-	66.601	4,74%	0,10%
Σύνολο Ο.Τ.Α. 994	-	1.405.218	100%	100%

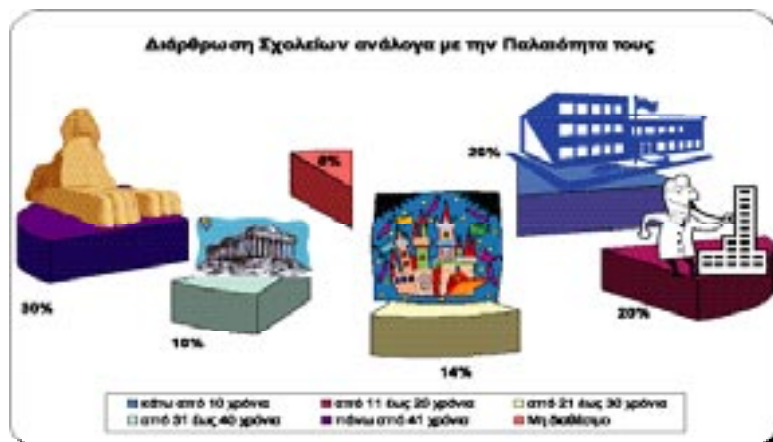

Στο γράφημα που ακολουθεί παρουσιάζονται τα σχολεία που λειτουργούν σε ορεινά δημοτικά διαμερίσματα, με βάση τους χαρακτηρισμούς της Ε.Σ.Υ.Ε. στις απογραφές πληθυσμού του 1991 και 2001. Τα σχολεία αυτά αντιμετωπίζουν αυξημένο λειτουργικό κόστος στη θέρμανση, επειδή ο χειμώνας διαρκεί περισσότερο και σημειώνονται χαμηλότερες θερμοκρασίες.

Στο παρακάτω γράφημα ταξινομήθηκαν όλα τα σχολεία με βάση την ηλικία τους, με το σκεπτικό ότι το λειτουργικό τους κόστος αυξάνεται ανάλογα με την ηλικία των σχολικών κτιρίων.

- Προκαλεί εντύπωση το υψηλό ποσοστό των σχολείων (29%) που έχουν κτιστεί πριν από 41 χρόνια και πάνω. Είναι βέβαιο ότι τα σχολεία αυτά αντιμετωπίζουν αυξημένο λειτουργικό κόστος.
- Αν προστεθούν οι τρεις ομάδες σχολείων, των οποίων τα κτίρια έχουν ηλικία μεγαλύτερη των 21 ετών, το ποσοστό τους φθάνει το 54%. Οι Ο.Τ.Α. με τα αντίστοιχα σχολεία αντιμετωπίζουν αυξημένες λειτουργικές δαπάνες.
- Μόνο το 20% των σχολείων έχει κτιστεί μέσα στα τελευταία 10 χρόνια.

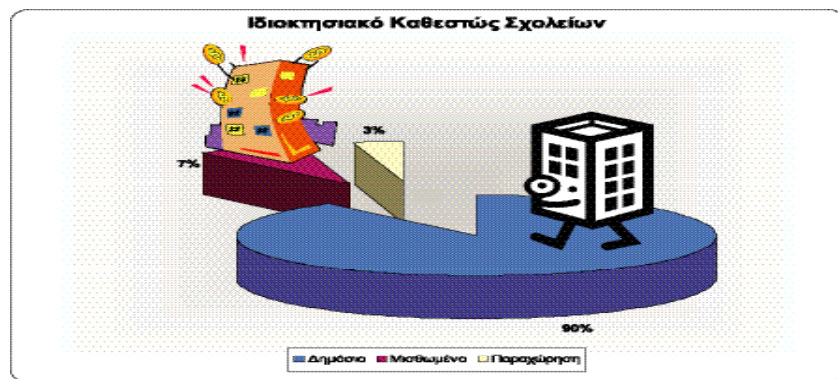

Στο επόμενο γράφημα ταξινομήθηκαν όλα τα σχολεία με βάση το ωράριο λειτουργίας τους, κανονικό ή διευρυμένο, επειδή περισσότερες ώρες λειτουργίας, σε καθημερινή βάση, αυξάνουν το κόστος π.χ. ολόημερα σχολεία, ώρες πρόσθετης διδακτικής στήριξης, σχολεία με διπλοβάρδια. Παρατηρείται ότι πάνω από το ένα τρίτο των σχολείων λειτουργεί με διάφορες μορφές διευρυμένου ωραρίου και κατά συνέπεια αντιμετωπίζει αυξημένες λειτουργικές δαπάνες.

Στο γράφημα που ακολουθεί παρουσιάζονται στοιχεία για το ιδιοκτησιακό καθεστώς των σχολείων και γίνονται ορισμένες επισημάνσεις για το καθεστώς που επικρατεί ανά ομάδα Ο.Τ.Α.

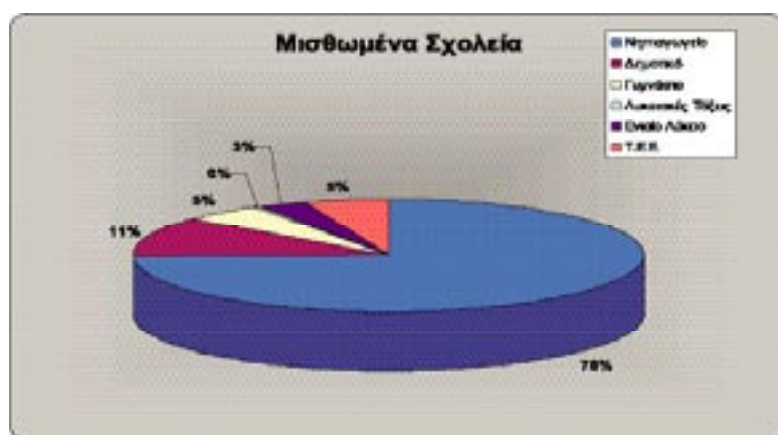

Το 90% των σχολείων αποτελεί δημόσια ακίνητη περιουσία, η οποία έχει παραχωρηθεί στους πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α. Το 7% των σχολείων λειτουργεί σε μισθωμένα κτίρια και το υπόλοιπο 3% σε κτίρια που έχουν παραχωρηθεί από άλλους φορείς, κυρίως του δημόσιου τομέα.

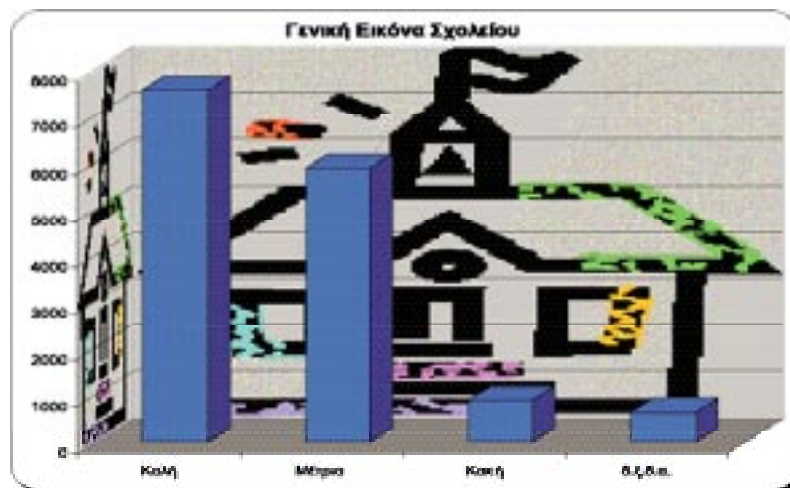
Οι Ο.Τ.Α. αναλαμβάνουν ολόκληρο το κόστος επισκευών και συντηρήσεων μόνο στα δημόσια ή παραχωρημένα κτίρια, ενώ στα μισθωμένα το ανάλογο κόστος επωμίζεται ο ιδιοκτήτης και οι Ο.Τ.Α. υλοποιούν μόνο μικροεπισκευές και συντηρήσεις. Στον επόμενο πίνακα έχουν καταγραφεί ανά ομάδες οι Ο.Τ.Α. που έχουν αναλάβει το σύνολο των δαπανών για τις επισκευές και συντηρήσεις των σχολείων τους

Όσον αφορά την βαθμίδα εκπαίδευσης στην οποία ανήκουν τα μισθωμένα σχολεία παρατηρείται ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία του επόμενου πίνακα, τα τρία τέταρτα είναι νηπιαγωγεία και ακολουθούν με μικρά ποσοστά τα δημοτικά, γυμνάσια και Τ.Ε.Ε., ενιαία λύκεια και λυκειακές τάξεις.

Στο παρακάτω γράφημα παρουσιάζονται στοιχεία για την κατάσταση που επικρατεί στα σχολεία, όσον αφορά τη γενική εικόνα τους. Οι εκτιμήσεις αυτές επηρεάζουν σημαντικά τις απαιτήσεις για επισκευές και συντηρήσεις των αντίστοιχων κτιρίων και αποτελούν ένδειξη για επεμβάσεις μεγάλης κλίμακας.

Παρατηρείται ότι το 50% των σχολείων παρουσιάζουν καλή εικόνα, το 40% μέτρια και μόνο το 6% κακή, ενώ το 41,3% παρουσιάζει καλή λειτουργικότητα, το 44,5% μέτρια και μόνο το 10% κακή.

